

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ
Π/ΘΜΙΑΣ & Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ Α΄

Ταχ. Δ/ση: Ανδρέα Παπανδρέου 37
Τ.Κ. – Πόλη: 15180 Μαρούσι
Ιστοσελίδα: www.minedu.gov.gr
E-mail: t09tee07@minedu.gov.gr
Πληροφορίες: Ι. Καπουτσής
Φ. Μόνου
Τηλέφωνο: 210 344 22 29, 33 06
Fax: 210 344 23 65

Βαθμός Ασφαλείας:
Να διατηρηθεί μέχρι:
Βαθμός Προτεραιότητας:

Μαρούσι, 15-01-2016
Αριθ. Πρωτ. Φ3/5800/Δ4

ΠΡΟΣ:

- Δ/νσεις Δ/θμιας Εκπ/σης
- Γραφεία Σχολικών Συμβούλων
- Επαγγελματικά Λύκεια (μέσω των Δ/νσεων Δ.Ε.)
- Σιβιτανίδειος Δημόσια Σχολή Τεχνών και Επαγγελματιών Θεσσαλονίκης 151 176 10 Καλλιθέα

ΚΟΙΝ.:

- Περιφερειακές Δ/νσεις Εκπ/σης
- Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής
Αν. Τσόχα 36, 115 21, Αθήνα

ΘΕΜΑ: Οδηγίες διδασκαλίας των μαθημάτων «Αρχές Οικονομικής Θεωρίας» και «Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης» του Τομέα Διοίκησης και Οικονομίας της Γ΄ τάξης των Ημερησίων ΕΠΑ.Λ. για το σχολικό έτος 2015-2016

Σε συνέχεια της τροποποίησης της εξεταστέας ύλης των πανελλαδικώς εξεταζόμενων μαθημάτων «Αρχές Οικονομικής Θεωρίας» και «Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης» του Τομέα Διοίκησης και Οικονομίας της Γ΄ τάξης των Ημερησίων ΕΠΑ.Λ. και σχετικής εισήγησης του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.) (Πράξη 01/2016 του Δ.Σ.) σας αποστέλλουμε ενδεικτικό προγραμματισμό εξεταστέας - διδακτέας ύλης και οδηγίες διδασκαλίας. Αναλυτικότερα:

Α. Ενδεικτικός προγραμματισμός εξεταστέας -διδακτέας ύλης των πανελλαδικώς εξεταζόμενων μαθημάτων «Αρχές Οικονομικής Θεωρίας» και «Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης».

Ο προγραμματισμός που προτείνεται είναι ενδεικτικός και θα χρησιμοποιηθεί κατά την κρίση του διδάσκοντα, σε κάθε περίπτωση όμως κρίνεται απαραίτητο να έχει ολοκληρωθεί η διδασκαλία της προβλεπόμενης ύλης πριν τις 15 Απριλίου και οι υπόλοιπες διδακτικές ώρες να αφιερωθούν σε επαναλήψεις.

1. «ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ»

Η εξεταστέα- διδακτέα ύλη ορίζεται από το βιβλίο: «Αρχές Οικονομικής Θεωρίας» της Γ' τάξης Γενικού Λυκείου των Θ. Λιανού, Α. Παπαβασιλείου και Α. Χατζηανδρέου, έκδοση Διόφαντος.

Κεφάλαιο 1 Κεφάλαιο 1: Βασικές Οικονομικές Έννοιες

1. Εισαγωγή
2. Η Οικονομία του Ροβινσώνα Κρούσου
3. Οι ανάγκες
4. Προϊόντα ή Οικονομικά Αγαθά
5. Η Αγορά
6. Κοινωνικοί Θεσμοί
7. Οι Παραγωγικές Δυνατότητες της Οικονομίας
8. Ο καταμερισμός των έργων
9. Το χρήμα
10. Το Οικονομικό κύκλωμα
11. Η αβεβαιότητα στην οικονομική ζωή
12. Οι πληροφορίες

Οι αντίστοιχες ερωτήσεις-ασκήσεις στο τέλος του Κεφαλαίου, (προτείνεται στις δύο πρώτες διδακτικές ώρες του Ιανουαρίου οι συνάδελφοι να ολοκληρώσουν το 1^ο κεφάλαιο με τη διδασκαλία της παραγράφου 6 «Κοινωνικοί Θεσμοί» η οποία δεν συμπεριλαμβάνόταν στην προηγούμενη ύλη).

Κεφάλαιο 7: Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν.

1. Διάκριση Μικροοικονομικής και Μακροοικονομικής Θεωρίας
2. Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
3. Η Έννοια της Προστιθέμενης Αξίας
4. Η επίδραση της μεταβολής των τιμών στο Ακαθάριστο Εγχώριο προϊόν
9. Το κατά κεφαλήν πραγματικό Α.Ε.Π.
10. Το Α.Ε.Π. ως δείκτης οικονομικής ευημερίας και οι αδυναμίες του

Οι αντίστοιχες ερωτήσεις-ασκήσεις στο τέλος του Κεφαλαίου (προτείνεται να έχει διδαχθεί μέχρι 29/1/2016).

Κεφάλαιο 8: Το Τραπεζικό Σύστημα.

1. Τι είναι χρήμα
2. Λειτουργίες του χρήματος
3. Είδη χρήματος

4. Το Τραπεζικό Σύστημα
5. Η δημιουργία χρήματος από τις Εμπορικές Τράπεζες
7. Τοκισμός – Ανατοκισμός

Οι αντίστοιχες ερωτήσεις-ασκήσεις στο τέλος του Κεφαλαίου (προτείνεται να έχει διδαχθεί μέχρι **17/2/2016**).

Κεφάλαιο 9: Οικονομικές Διακυμάνσεις – Πληθωρισμός- Ανεργία

1. Εισαγωγή
2. Οικονομικές διακυμάνσεις
3. Ο πληθωρισμός (εκτός από το υποκεφάλαιο που αναφέρεται στις συνέπειες του πληθωρισμού και φέρει τον υπότιτλο: «γ) Δανειστές και χρεώστες»)
4. Ανεργία

Οι αντίστοιχες ερωτήσεις-ασκήσεις στο τέλος του Κεφαλαίου. (προτείνεται να έχει διδαχθεί μέχρι **11/3/2016**).

Κεφάλαιο 10: Τα Δημόσια Οικονομικά.

1. Εισαγωγή
2. Οι Οικονομικές Λειτουργίες του Κράτους
3. Τα Δημόσια Οικονομικά
4. Κρατικός Προϋπολογισμός

Οι αντίστοιχες ερωτήσεις στο τέλος του Κεφαλαίου (προτείνεται να έχει διδαχθεί μέχρι **8/4/2016**)

2. «ΑΡΧΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ & ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ»

Η εξεταστέα - διδακτέα ύλη ορίζεται από το βιβλίο Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων και Υπηρεσιών (Μπουραντάς Δ., Βάθης Α., Παπακωνσταντίνου Χ., Ρεκλείτης Π., έκδοση 2014 Διόφαντος)

Κεφάλαιο 1: Επιχειρήσεις και οργανισμοί

- 1.2. Η Επιχείρηση (σελ. 22–26)
- 1.3. Λειτουργίες της επιχείρησης (σελ. 27–31)
- 1.4. Η Επιχείρηση και το Περιβάλλον της (σελ. 32–35)
- 1.5. Η Αποτελεσματικότητα των Επιχειρήσεων (σελ. 36–40)

Οι αντίστοιχες ερωτήσεις στο τέλος του Κεφαλαίου

Κεφάλαιο 2: Η επιστήμη της Διοίκησης των Επιχειρήσεων

- 2.1. Εισαγωγικές Έννοιες (σελ. 52)
- 2.2. Οργάνωση και Διοίκηση (σελ. 53–58). Η παράγραφος 2.2.4 «Η χρησιμότητα και η καθολική εφαρμογή του Management» δεν συμπεριλαμβάνεται στην ύλη.
- 2.3. Marketing (σελ. 61-65)
- 2.4. Διοίκηση Πωλήσεων (σελ. 66-68)

2.5. Χρηματοοικονομική Διοίκηση (σελ. 69-70)

2.6. Διοίκηση Παραγωγής (σελ. 72-74)

2.7. Διοίκηση Ανθρώπινων Πόρων (σελ. 76-79)

Οι αντίστοιχες ερωτήσεις-ασκήσεις στο τέλος του Κεφαλαίου

Προτείνεται οι διδάσκοντες να φροντίσουν να έχουν ολοκληρώσει το κεφάλαιο μέχρι 05 Φεβρουαρίου 2016)

Κεφάλαιο 3: Διοικητικές λειτουργίες

3.2.1. Εισαγωγή στην έννοια του Οργανωτικού Σχεδιασμού (σελ. 100-101)

3.3.1. Ηγεσία – Βασικές έννοιες (σελ.118-122)

3.3.2. Παρακίνηση (σελ. 124-129)

3.3.3. Δυναμική Ομάδων (σελ. 130-134) και

3.3.4 Επικοινωνία (σελ.136-150)

Οι αντίστοιχες ερωτήσεις-ασκήσεις στο τέλος του Κεφαλαίου

(προτείνεται να διδαχθεί μέχρι **08 Απριλίου 2016**)

B. ΟΔΗΓΙΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ:

I. ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ

Διευκρινίζεται ότι η διδασκαλία του κεφαλαίου 1: «Βασικές Οικονομικές έννοιες» ολοκληρώνεται και με τη διδασκαλία της παραγράφου 6. Κοινωνικοί Θεσμοί.

Για τα υπόλοιπα κεφάλαια της εξεταστέας ύλης, παρατίθενται ενδεικτικές ασκήσεις οι οποίες προτείνεται να χρησιμοποιηθούν κατά την κρίση του διδάσκοντα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

1. Δίνονται τα στοιχεία μιας υποθετικής οικονομίας, που παράγει ένα μόνο αγαθό:

Έτος	P	Q	ΑΕΠ _{ΤΡΕΧ.}	ΔΤ _{•Ε.Β.2004}	ΑΕΠ _{ΣΤΑΘ.2004}
2004	1	8.000			
2005	1,20	7.000			
2006	1,50		9.000		
2007		10.000	15.000		
2008		11.000	17.600		

α) Να συμπληρώσετε τα κενά.

β) Να υπολογίσετε την ονομαστική μεταβολή του ΑΕΠ από έτος σε έτος.

γ) Να υπολογίσετε την ονομαστική ποσοστιαία μεταβολή του ΑΕΠ από έτος σε έτος.

δ) Να υπολογίσετε την πραγματική μεταβολή του ΑΕΠ από έτος σε έτος.

ε) Να υπολογίσετε την πραγματική ποσοστιαία μεταβολή του ΑΕΠ από έτος σε έτος.

στ) Που οφείλεται η μεταβολή του ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές μεταξύ των ετών 2004 και 2005.

ζ) Να αιτιολογήσετε που οφείλεται η μεταβολή του ΑΕΠ σε σταθερές τιμές μεταξύ των ετών 2004 και 2005.

Στους υπολογισμούς σας να χρησιμοποιήσετε μέχρι ένα δεκαδικό ψηφίο.

Λύση

α)

Έτος	P	Q	ΑΕΠ _{ΤΡΕΧ.}	ΔΤ ₂₀₀₄	ΑΕΠ _{ΣΤΑΘ.2004}
2004	1	8.000	8.000	100	8000
2005	1,20	7.000	8.400	120	7.000
2006	1,50	6.000	9.000	150	6.000
2007	1,50	10.000	15.000	150	10.000
2008	1,60	11.000	17.600	160	11.000

Συμπληρώνουμε τον πίνακα κάνοντας χρήση των τύπων:

$$\text{ΑΕΠ}_{\text{ΤΡΕΧ.}} = P \cdot Q$$

$$\text{ΑΕΠ}_{\text{ΣΤΑΘ.}} = \frac{\text{ΑΕΠ}_{\text{ΤΡΕΧ.}}}{\Delta T} \cdot 100$$

$$\Delta T = \frac{\text{ΤΡΕΧ.}}{\text{ΡΕΤ.ΒΑΣΗΣ}} \cdot 100$$

β) Ονομαστική Μεταβολή ΑΕΠ

$$2004-2005: 8400-8000=400$$

$$2005-2006: 9000-8400=600$$

$$2006-2007: 15000-9000=6000$$

$$2007-2008: 17600-15000=2600$$

γ) Ονομαστική Ποσοστιαία Μεταβολή ΑΕΠ

$$2004-2005: \frac{8400-8000}{8000} \cdot 100 = 5\%$$

$$2005-2006: \frac{9000-8400}{8400} \cdot 100 = 7,1\%$$

$$2006-2007: \frac{15000-9000}{9000} \cdot 100 = 66,6\%$$

$$2007-2008: \frac{17600-15000}{15000} \cdot 100 = 17,3\%$$

δ) Πραγματική Μεταβολή ΑΕΠ(σε σταθερές τιμές 2004)

$$2004-2005: 7000-8000=-1000$$

$$2005-2006: 6000-7000=-1000$$

$$2006-2007: 10000-6000=4000$$

$$2007-2008: 11000-10000=1000$$

ε) Πραγματική Ποσοστιαία Μεταβολή ΑΕΠ

$$2004-2005: \frac{7000-8000}{8000} \cdot 100 = -12,5\%$$

$$2005-2006: \frac{6000-7000}{7000} \cdot 100 = -14,2\%$$

$$2006-2007: \frac{10000-6000}{6000} \cdot 100 = 66,6\%$$

$$2007-2008: \frac{11000-10000}{10000} \cdot 100 = 10\%$$

στ) Το ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές μεταβάλλεται λόγω της μεταβολής της τιμής και της ποσότητας. Η τιμή του προϊόντος αυξάνεται και η ποσότητα μειώνεται έτσι το ΑΕΠ δέχεται δυο αντίθετες επιδράσεις. Το γεγονός ότι το ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές αυξάνεται μας δείχνει ότι η αύξηση της τιμής είναι μεγαλύτερη από την μείωση της ποσότητας.

ζ) Το πραγματικό ΑΕΠ διαφέρει από έτος σε έτος μόνο αν μεταβάλλονται οι παραγόμενες ποσότητες και είναι καλύτερο μέτρο σύγκρισης της ευημερίας μιας οικονομίας απ' ότι το ονομαστικό ΑΕΠ. Έτσι το ΑΕΠ μεταξύ των ετών 2004 και 2005 μειώνεται και αυτό οφείλεται στην αντίστοιχη μείωση της ποσότητας των προϊόντων.

2. Δίνονται τα πιο κάτω υποθετικά στοιχεία για μια οικονομία, εκφρασμένα σε εκατομμύρια € :

Έτος	ΑΕΠ _{τρέχ.}	ΑΕΠ σε σταθερές τιμές του προηγούμενου έτους
2005	140	136
2006	150	145
2007	170	160
2008	180	170

Στους υπολογισμούς να χρησιμοποιηθεί μόνο το ακέραιο μέρος των μεγεθών.

- α) Να βρεθεί ο ΔΤ κάθε έτους σε σταθερές τιμές του προηγούμενου έτους.
- β) Να βρεθεί ο ρυθμός πληθωρισμού από έτος σε έτος.
- γ) Να βρεθεί ο ΔΤ με έτος βάσης το 2005
- δ) Να βρεθεί ο ρυθμός πληθωρισμού από έτος σε έτος, θεωρώντας έτος βάσης το 2005.
- ε) Να βρεθεί το ΑΕΠ σε πραγματικές τιμές του 2005.
- στ) Να βρεθεί η πραγματική ποσοστιαία μεταβολή του ΑΕΠ, τόσο σε σταθερές τιμές του προηγούμενου έτους, όσο και σε σταθερές τιμές του 2005.

Λύση

Έτος	ΑΕΠ _{τρέχ.}	ΑΕΠ σε σταθερές τιμές του προηγούμενου έτους	ΔΤ σε σταθ. Τιμές του προηγούμ.(4)	ΔΤ _{Ε.Β.2005}	ΑΕΠ _{σταθ.2005} $\frac{\text{ΑΕΠ}_{\text{τρέχ.}}}{\Delta\text{T}_{2005}} \cdot 100$
2005	140	136	102	100	140
2006	150	145	103	103	$\frac{150}{103} \cdot 100 = 145$
2007	170	160	106	109	$\frac{170}{109} \cdot 100 = 156$
2008	180	170	105	114	$\frac{180}{114} \cdot 100 = 157$

α) Η στήλη (4) υπολογίστηκε με τον τύπο $\text{ΑΕΠ}_{\text{σταθ.}} = \frac{\text{ΑΕΠ}_{\text{τρέχ.}}}{\Delta\text{T}} \cdot 100$

$$\mathbf{2005:} \ 136 = \frac{140}{\Delta T_1} 100 \Leftrightarrow \Delta T_1 = 102$$

$$\mathbf{2006:} \ 145 = \frac{150}{\Delta T_2} 100 \Leftrightarrow \Delta T_2 = 103$$

$$\mathbf{2007:} \ 160 = \frac{170}{\Delta T_3} 100 \Leftrightarrow \Delta T_3 = 106$$

$$\mathbf{2008:} \ 170 = \frac{180}{\Delta T_4} 100 \Leftrightarrow \Delta T_4 = 105$$

β) Ο ρυθμός πληθωρισμού είναι η ποσοστιαία μεταβολή του ΔΤ από έτος σε έτος. Ο Δ.Τ. κάθε έτους έχει υπολογιστεί με έτος βάσης (Δ.Τ.=100) το προηγούμενο έτος :

$$\mathbf{\text{ρυθμός πληθωρισμού 2005:}} \ \frac{102 - 100}{100} 100 = 2\%$$

$$\mathbf{\text{ρυθμός πληθωρισμού 2006:}} \ \frac{103 - 100}{100} 100 = 3\%$$

$$\mathbf{\text{ρυθμός πληθωρισμού 2007:}} \ \frac{106 - 100}{100} 100 = 6\%$$

$$\mathbf{\text{ρυθμός πληθωρισμού 2008:}} \ \frac{105 - 100}{100} 100 = 5\%$$

γ) Ο υπολογισμός του ΔΤ με έτος βάσης το 2005 γίνεται ως εξής:

2005:100

$$\mathbf{2006:} \ 100 + 100 \cdot \frac{3}{100} = 103$$

$$\mathbf{2007:} \ 103 + 103 \cdot \frac{6}{100} = 109$$

$$\mathbf{2008:} \ 109 + 109 \cdot \frac{5}{100} = 114$$

δ) Ρυθμός πληθωρισμού

2005: δεν μπορούμε να τον βρούμε διότι δεν έχουμε στοιχεία για το 2004

$$\mathbf{2006:} \ \frac{103 - 100}{100} 100 = 3\%$$

$$\mathbf{2007:} \ \frac{109 - 103}{103} 100 \approx 6\% *$$

$$\mathbf{2008:} \ \frac{114 - 109}{109} 100 \approx 5\%$$

* εφόσον κάναμε στρογγυλοποιήσεις υπάρχουν αποκλίσεις

Παρατηρούμε ότι ο ρυθμός πληθωρισμού παραμένει ο ίδιος (στα ερωτήματα β και δ), ανεξάρτητα ποιο έτος θεωρούμε ως έτος βάσης.

ε) βλέπε τελευταία στήλη του πίνακα

στ) Η ποσοστιαία μεταβολή του ΑΕΠ σε σταθερές τιμές του προηγούμενου έτους είναι η ποσοστιαία μεταβολή του $ΑΕΠ_{σταθ.προηγ.έτους}$ κάθε έτους από το ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές του προηγούμενου έτους, διότι στο προηγούμενο έτος, εφόσον είναι έτος βάσης, ισχύει $ΑΕΠ_{σταθ.} = ΑΕΠ_{τρέχ.}$

Ποσοστιαία μεταβολή του ΑΕΠ σε σταθερές τιμές του προηγούμενου έτους.

$$2005-2006: \frac{145 - 140}{140} \cdot 100 \approx 3\% *$$

$$2006-2007: \frac{160 - 150}{150} \cdot 100 \approx 7\% *$$

$$2007-2008: \frac{170 - 170}{170} \cdot 100 = 0\% *$$

. Ποσοστιαία μεταβολή του ΑΕΠ σε σταθερές τιμές του 2005

$$2005-2006: \frac{145 - 140}{140} \cdot 100 \approx 3\% *$$

$$2006-2007: \frac{156 - 145}{145} \cdot 100 \approx 7\% *$$

$$2007-2008: \frac{157 - 156}{156} \cdot 100 \approx 0\% *$$

* εφόσον κάναμε στρογγυλοποιήσεις υπάρχουν αποκλίσεις

Παρατηρούμε ότι η ποσοστιαία μεταβολή του Πραγματικού ΑΕΠ (στις δύο παραπάνω περιπτώσεις) παραμένει ίδια, ανεξάρτητα ποιο έτος θεωρούμε ως έτος βάσης.

3. Έστω ότι τα στοιχεία αφορούν μια οικονομία, όπου η απογραφή του 2001 κατέγραψε πληθυσμό 10 εκατομμύρια κατοίκους και ο αριθμός αυτός θεωρείται σταθερός, έως την επόμενη απογραφή που έχει πραγματοποιηθεί το 2011:

Έτος	Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ _{ΣΕ ΣΤΑΘ.2006}
2006	17.000
2007	20.000
2008	23.000
2009	25.000

Στους υπολογισμούς να χρησιμοποιηθεί μέχρι ένα δεκαδικό ψηφίο .

- α) Να βρεθεί το ΑΕΠ σε σταθερές τιμές του 2006.
 β) Να βρεθεί το ονομαστικό ΑΕΠ όλων των ετών, εάν ο ΔT για τα έτη 2006, 2007, 2008, και 2009 είναι αντίστοιχα 100, 102, 105 και 109.
 γ) Να βρεθεί η πραγματική μεταβολή του Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ, από έτος σε έτος, με έτος βάσης το 2006.
 δ) Να βρεθεί η πραγματική ποσοστιαία μεταβολή του Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ, από έτος σε έτος, με έτος βάσης το 2006.

Λύση

Έτος	ΚΚΑΕΠ _{σταθ. 2006.}	ΑΕΠ _{σταθ.} (σε εκατ.€)	ΔT_{2006}	ΑΕΠ τρέχουσες

2006	17.000	170.000	100	170.000
2007	20.000	200.000	102	204.000
2008	23.000	230.000	105	241.500
2009	25.000	250.000	109	272.500

α) Το $ΑΕΠ_{σταθ.}$ υπολογίζεται από τον τύπο $Πραγματικό\ Κ.Κ.ΑΕΠ = \frac{ΑΕΠ_{σταθ}}{πληθυσμ\ ός}$

β) Το ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές υπολογίζεται από τον τύπο $ΑΕΠ_{σταθ.} = \frac{ΑΕΠ_{τρέχ.} \cdot 100}{\Delta T}$

γ) Πραγματική μεταβολή του Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ

$$2006-2007: 20.000-17.000=3.000$$

$$2007-2008: 23.000-20.000=3.000$$

$$2008-2009: 25.000-23.000=2.000$$

δ) Πραγματική ποσοστιαία μεταβολή του Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ

$$2006-2007: \frac{20.000-17.000}{17.000} \cdot 100 = 17,6\%$$

$$2007-2008: \frac{23.000-20.000}{20.000} \cdot 100 = 15\%$$

$$2008-2009: \frac{25.000-23.000}{23.000} \cdot 100 = 8,6\%$$

4. Δίνονται τα παρακάτω στοιχεία μιας υποθετικής οικονομίας:

Έτος	ΔΤ	ΑΕΠ _{τ.τ.}
2006	80	1000
2007	100	1200
2008	120	1500

α) Να υπολογίσετε το ΑΕΠ των ετών σε πραγματικές τιμές του 2007.

β) Να υπολογίσετε το ΑΕΠ των ετών σε πραγματικές τιμές του 2006.

γ) Να βρεθεί ο ΔΤ με έτος βάσης το προηγούμενο έτος, εάν είναι γνωστό ότι ο ρυθμός πληθωρισμού το 2006 είναι 10%.

δ) Να υπολογίσετε το ΑΕΠ των ετών σε πραγματικές τιμές του προηγούμενου έτους.

ε) Να βρεθεί η πραγματική ποσοστιαία μεταβολή του ΑΕΠ από έτος σε έτος, τόσο σε σταθερές τιμές του 2007, όσο και σε σταθερές τιμές του προηγούμενου έτους. Τι παρατηρείτε;

Λύση

Έτος	ΔΤ	ΑΕΠ	$ΑΕΠ_{σταθ2007} = \frac{ΑΕΠ_{τρέχ.} \cdot 100}{\Delta T_{2007}}$	$ΑΕΠ_{σταθ2006}$	ΔΤ με έτος βάσης το προηγούμενο έτος	$ΑΕΠ_{σταθ.} \text{ του προηγούμενου έτους} = \frac{ΑΕΠ_{τρέχ.} \cdot 100}{\Delta T_{προηγ.έτους}}$
2006	80	1000	$\frac{1000}{80} \cdot 100 = 1250$	1000	110	909

2007	100	1200	1200	960	125	960
2008	120	1500	$\frac{1500}{120} 100 = 1250$	1000	120	1250

1^{ος} τρόπος

Ο Δ.Τ. του 2006 θα γίνει 100 (νέο έτος βάσης το 2006). Η αλλαγή του έτους βάσης από 2007 σε 2006 γίνεται με απλή μέθοδο των τριών.

Δ.Τ. 80 αντιστοιχεί στο νέο Δ.Τ. 100

Δ.Τ. 100 αντιστοιχεί στο νέο Δ.Τ. =;

$$\Delta T_{2006} = \frac{80}{80} 100 = 100 \quad \Delta T_{2007} = \frac{100}{80} 100 = 125 \quad \Delta T_{2008} = \frac{120}{80} 100 = 150$$

$$A.E.P.2007_{σταθ2006} = \frac{A.E.P._{\text{τρεχ}}}{\Delta.T.2007} 100 = \frac{1200}{125} 100 = 960$$

$$A.E.P.2008_{σταθ2006} = \frac{A.E.P._{\text{τρεχ}}}{\Delta.T.2008} 100 = \frac{1500}{150} 100 = 1000$$

2^{ος} τρόπος

Η αλλαγή του έτους βάσης γίνεται με απλή μέθοδο των τριών μεταξύ των στηλών του Πραγματικού ΑΕΠ, δεδομένου ότι οι ποσοστιαίες μεταβολές είναι σταθερές.

Το 1250 θα γίνει 1000 (έτος βάσης ΑΕΠ_{σταθ.} = ΑΕΠ_{τρεχ.}).

Το 1200 χ_1 ;

Το 1250 χ_2 ;

$$\chi_1 = \frac{1200}{1250} 1000 = 960$$

$$\chi_2 = \frac{1250}{1250} 1000 = 1000$$

γ) Ρυθμός πληθωρισμού

2006: 10%

$$2007: \frac{100-80}{80} 100 = 25\%$$

$$2008: \frac{120-100}{100} 100 = 20\%$$

Για να βρούμε τον ΔΤ με έτος βάσης το προηγούμενο έτος προσθέτουμε τους ρυθμούς πληθωρισμού στο 100 που είναι ο Δείκτης Τιμών του προηγούμενου έτους κάθε φορά.

Έτσι έχουμε

$$2006: 100 + 100 \frac{10}{100} = 110$$

$$2007: 100 + 100 \frac{25}{100} = 125$$

$$2008: 100 + 100 \frac{20}{100} = 120$$

δ) Για να υπολογίσουμε το ΑΕΠ σε σταθερές τιμές του προηγούμενου έτους

χρησιμοποιούμε τον τύπο $\frac{A.E.P._{\text{τρεχ.}}}{\Delta T_{\text{προηγ. έτους}}} \cdot 100$

ε) Πραγματική μεταβολή ΑΕΠ σε σταθερές τιμές του 2007

$$2006-2007: \frac{1200-1250}{1250} \cdot 100 = -4\%$$

$$2007-2008: \frac{1250-1200}{1200} \cdot 100 \approx 4\%$$

Η ποσοστιαία μεταβολή του ΑΕΠ σε σταθερές τιμές του προηγούμενου έτους είναι η ποσοστιαία μεταβολή του $\text{ΑΕΠ}_{\text{σταθ. προηγ. έτους}}$ κάθε έτους από το ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές του προηγούμενου έτους, διότι στο προηγούμενο έτος, εφόσον είναι έτος βάσης ισχύει $\text{ΑΕΠ}_{\text{σταθ.}} = \text{ΑΕΠ}_{\text{τρέχ.}}$

$$2006-2007: \frac{960 - 1000}{1000} \cdot 100 \approx -4\%$$

$$2007-2008: \frac{1250-1200}{1200} \cdot 100 \approx 4\%$$

Παρατηρούμε ότι η ποσοστιαία μεταβολή του Πραγματικού ΑΕΠ (στις δύο περιπτώσεις) παραμένει ίδια, ανεξάρτητα ποιο είναι το έτος βάσης.

5. Έστω τα στοιχεία που αφορούν μια υποθετική οικονομία που παράγει μόνο αγροτικά προϊόντα και προϊόντα μεταποίησης για το έτος 2001 :

Στάδια παραγωγής αγροτικών προϊόντων	Αξία πώλησης	Προστιθέμενη αξία
1 ^ο στάδιο		1.500
2 ^ο στάδιο	3.500	
3 ^ο στάδιο		
Τελικό προϊόν στο εμπόριο		3.000
-	-	Σύνολο: 8.800

Στάδια παραγωγής προϊόντων μεταποίησης	Αξία Σταδίου	Προστιθέμενη Αξία
1 ^ο στάδιο		2.000
2 ^ο στάδιο		3.000
3 ^ο στάδιο		3.500
Τελικό προϊόν στο εμπόριο		
-	-	Σύνολο: 13.500

α. Να συμπληρωθούν οι πίνακες.

β. Να υπολογίσετε το ΑΕΠ της οικονομίας του έτους 2001 .

γ. Εάν το 2001 ο ρυθμός πληθωρισμού είναι 2% να υπολογίσετε το πραγματικό ΑΕΠ του έτους αυτού.

Λύση

α)

Στάδια παραγωγής αγροτικών προϊόντων	Αξία πώλησης	Προστιθέμενη αξία
1 ^ο στάδιο	1.500	1.500
2 ^ο στάδιο	3.500	2.000
3 ^ο στάδιο	5.800	2.300
Τελικό προϊόν στο εμπόριο	8.800	3.000
-	-	Σύνολο: 8.800

Στάδια παραγωγής προϊόντων μεταποίησης	Αξία Σταδίου	Προστιθέμενη Αξία
1 ^ο στάδιο	2.000	2.000
2 ^ο στάδιο	5.000	3.000
3 ^ο στάδιο	8.500	3.500
Τελικό προϊόν στο εμπόριο	13.500	5.000
-	-	Σύνολο:13500

β. Το ΑΕΠ είναι το σύνολο των προστιθέμενων αξιών των προϊόντων που παράγει μια οικονομία ή το σύνολο της αξίας αγοράς όλων των τελικών αγαθών.

$$\text{ΑΕΠ} = 8800 + 13500 = 22.300$$

γ.

Έτος	ΑΕΠ _{τρεχ.}	ΔΤ	ΑΕΠ _{σταθ.}
2000		100	
2001	22.300	102	21.862,7

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο

1. Έστω ότι διαθέτει κάποιος 200.000€.

α. Πόσους τόκους θα εισπράξει αν τοκίσει το ποσό με απλό τόκο (χωρίς ανατοκισμό), επιτόκιο 5%, για 10 έτη; Ποιο θα είναι το τελικό ποσό που θα εισπράξει;

β. Πόσους τόκους θα εισπράξει αν τοκίσει το ποσό με ανατοκισμό, επιτόκιο 5%, για 10 έτη; $(1,05)^{10} = 1,62$. Ποιο θα είναι το τελικό ποσό που θα εισπράξει;

γ. Συμφέρει το άτομο να κάνει κατάθεση με απλό τόκο ή με ανατοκισμό και γιατί;

Λύση

$$\alpha) \text{ Απλός Τόκος (χωρίς ανατοκισμό) } = K_0 \cdot i \cdot v = 200.000 \cdot 5\% \cdot 10 = 100.000 \cdot \frac{5}{100} \cdot 10 = 100.000$$

Το τελικό ποσό που θα εισπράξει μετά από 10 έτη είναι $200.000 + 100.000 = 300.000$

β) Υπολογισμός Κεφαλαίου με ανατοκισμό:

$$K_v = K_0(1+i)^v = 200.000(1+0,05)^{10} = 200.000(1,05)^{10} = 200.000 \cdot 1,62 = 324.000$$

Άρα οι τόκοι είναι $324.000 - 200.000 = 124.000$

γ) Συμφέρει η κατάθεση με ανατοκισμό, διότι είναι κερδισμένος ο καταθέτης κατά $124.000 - 100.000 = 24.000$

2. α. Ποιο θα είναι το τελικό ποσό που θα εισπράξει κάποιος που θα καταθέσει 100.000€, για 8 έτη με απλό τόκο και επιτόκιο 3%;

β. Ποιο θα είναι το τελικό ποσό που θα εισπράξει κάποιος που θα καταθέσει 100.000€, για 8 έτη και επιτόκιο 3%, αν το κεφάλαιο του ανατοκίζεται ;(Δίνεται ότι $(1,03)^8 = 1,26$)

Λύση

$$\alpha. K_v = K_0 + K_0 \cdot i \cdot v = 100.000 + 100.000 \cdot 0,03 \cdot 8 = 124.000$$

$$\beta. K_v = K_0(1+i)^v = 100.000(1+0,03)^8 = 100.000(1,03)^8 = 100.000 \cdot 1,26 = 126.000$$

3. Κατέθεσε κάποιος ένα ποσό πριν 10 χρόνια, με σταθερό επιτόκιο 5% και το τελικό ποσό που εισέπραξε ήταν 150.000. Ποιο ήταν το αρχικό ποσό που κατέθεσε εάν:

α. Η κατάθεση έγινε με απλό τόκο

β. Η κατάθεση έγινε με σύνθετο τόκο. Δίνεται ότι $(1,05)^{10} = 1.62$

Λύση

$$\alpha. K_v = K_0 + K_0 \cdot i \cdot v \Leftrightarrow 150.000 = K_0 + K_0 \cdot 5\% \cdot 10 \Leftrightarrow 150.000 = 1,5K_0 \Leftrightarrow K_0 = 100.000$$

$$\beta. K_v = K_0(1+i)^v \Leftrightarrow 150.000 = K_0(1+0,05)^{10} \Leftrightarrow 150.000 = K_0 \cdot 1,05^{10} \Leftrightarrow$$

$$K_0 = 92.592,5$$

4. Ένα άτομο Α κάνει κατάθεση όψεως σε εμπορική τράπεζα 200.000€ και η τράπεζα του χορηγεί μπλοκ επιταγών. Από τα χρήματα αυτά η τράπεζα δανειοδοτεί το άτομο Β, που με την σειρά του ανοίγει λογαριασμό όψεως στην ίδια τράπεζα και παίρνει μπλοκ επιταγών. Από την κατάθεση όψεως του Β η τράπεζα δανειοδοτεί το άτομο Γ, το οποίο καταθέτει όλο το ποσό σε λογαριασμό ταμιευτηρίου και του χορηγείται μια πιστωτική κάρτα. Από την κατάθεση του Γ η τράπεζα χορηγεί δάνειο στο άτομο Δ. Αν το ποσοστό των ρευστών διαθεσίμων είναι 30%,

α. Σε πόσα άτομα δίνει η τράπεζα τη δυνατότητα να διακινήσουν ποιο συνολικό ποσό, και με ποιο τρόπο;

β. Ποια είναι η ποσότητα χρήματος που δημιούργησε η εμπορική τράπεζα;

γ. Αν η Κεντρική Τράπεζα αυξήσει το ποσοστό των ρευστών διαθεσίμων στο 35%, πόσο θα μειωθεί η ποσότητα του χρήματος που δημιουργήθηκε;

Λύση

α) Η τράπεζα δίνει τη δυνατότητα στα εξής άτομα να διακινήσουν τα παρακάτω ποσά με τους εξής τρόπους:

Άτομα	Ποσά	Τρόπος
A	200.000	επιταγές
B	140.000	επιταγές
Γ	98.000	πιστωτική
Δ	68.600	μετρητά
	506.600	

Διακινούνται από 4 άτομα 506.600€

β)

Ποσό κατάθεσης	Ρευστά διαθέσιμα (30%)	Ποσό προς δανεισμό (δημιουργία χρήματος)
A 200.000	60.000	140.000 (προς Β)
B 140.000	42.000	98.000 (προς Γ)
Γ 98.000	29.400	68.600 (προς Δ)
Σύνολο	131.400	306.600

Η ποσότητα του χρήματος αυξήθηκε κατά 306.600€

γ)

Ποσό κατάθεσης	Ρευστά διαθέσιμα (35%)	Ποσό προς δανεισμό (δημιουργία χρήματος)
A 200.000	70.000	130.000 (προς Β)

Β 130.000	45.500	84.500 (προς Γ)
Γ 84.500	29.575	54.925 (προς Δ)
Σύνολο	145.075	269.425

Η ποσότητα του χρήματος που δημιουργείται από 306.600€ μειώνεται σε 269.425, δηλαδή μειώνεται κατά $306.600 - 269.425 = 37.175\text{€}$

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9^ο

1. Σε μια υποθετική οικονομία ο πληθυσμός είναι 10.000.000 εκ των οποίων :
- Το 20% είναι μαθητές, το 5% είναι φαντάροι, 3.000.000 είναι συνταξιούχοι, 100.000 είναι τα άτομα που δεν είναι ικανά να εργαστούν για λόγους υγείας και οι άνεργοι είναι μισοί από τους φαντάρους. Αν το ποσοστό ανεργίας είναι 10% να βρεθούν α) ο οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός β) ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός γ) οι άνεργοι δ) οι απασχολούμενοι.

Λύση

α)

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	
Μαθητές	10.000.000 X 20% = 2.000.000
Φαντάροι	10.000.000 X 5% = 500.000
Συνταξιούχοι	3.000.000
Άτομα με προβλήματα υγείας	100.000
Άνεργοι	250.000
Σύνολο	5.850.000

β) Οικονομικά ενεργός πληθυσμός ή εργ. δυναμικό = Πληθυσμός – Οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός = $10.000.000 - 5.850.000 = 4.150.000$

$$\gamma) \text{Ποσοστό Ανεργίας} = \frac{\text{Άνεργοι}}{\text{Εργατικό Δυναμικό}} \cdot 100 \Rightarrow 10\% = \frac{\text{Άνεργοι}}{4.150.000} \cdot 100 \Rightarrow$$

$$\text{Άνεργοι} = 415.000$$

ή Άνεργοι = $4.150.000 \times 10\% = 415.000$

δ) Απασχολούμενοι = Εργατικό Δυναμικό – Άνεργοι = $4.150.000 - 415.000 = 3.735.000$

2. Ο μηνιαίος μισθός ενός δημόσιου υπαλλήλου είναι 1300 €. Η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία ανακοίνωσε ότι ο ρυθμός πληθωρισμού για το έτος είναι 5% .

α. Να βρεθεί η πραγματική αξία του μισθού στο τέλος του έτους, αν εφαρμοσθεί πολιτική «παγώματος μισθών» , δηλαδή ο υπάλληλος δεν πάρει καμία αύξηση. Να βρεθεί η ονομαστική και πραγματική απώλεια μισθού.

β. Να βρεθεί η πραγματική αξία του μισθού στο τέλος του έτους, αν περικοπεί ο μισθός του κατά 10% . Να βρεθεί η ονομαστική και πραγματική απώλεια μισθού.

γ. Πόση αύξηση έπρεπε να λάβει ο μισθωτός, ώστε να μην έχει απώλεια στον πραγματικό μισθό του;

Λύση

α)

Χρόνος	Ονομαστικός μισθός	ΔΤ	Πραγματικός μισθός
0	1300	100	1300
1	1300	105	1238,09

Ονομαστική απώλεια μισθού=0

Πραγματική απώλεια μισθού 1300-1238,09=61,91

β)

Χρόνος	Ονομαστικός μισθός	ΔΤ	Πραγματικός μισθός
0	1300	100	1300
1	1170	105	1114,28

Ονομαστική απώλεια μισθού= 1300-1170=130

Πραγματική απώλεια μισθού=1300-1114,28=185,72

γ) Για να μην έχει απώλεια σε πραγματικές τιμές θα πρέπει ο πραγματικός μισθός του να διατηρηθεί 1300, επομένως ο ονομαστικός πρέπει να γίνει :

$$\text{Πραγματικός μισθός} = \frac{\text{Ονομαστικός μισθός}}{\Delta T} 100 \Rightarrow$$

$$\text{Ονομαστικός μισθός} = \frac{1300 \times 105}{100} = 1365$$

Επομένως έπρεπε να πάρει αύξηση 1365-1300=65€ ή αλλιώς $\frac{1365 - 1300}{1300} 100 = 5\%$ δηλαδή

αύξηση ίση με τον ρυθμό πληθωρισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10^ο

1. Δίνεται ο πίνακας:

Στάδια παραγωγής	Αξία σταδίου	ΦΠΑ (20%)	Τελική αξία	Προστιθέμενη αξία
Σιτάρι	40			
Αλεύρι	140			
Ψωμί	240			
Εμπόριο ψωμιού	300			
-	σύνολα-			

Αν ο φορολογικός συντελεστής του ΦΠΑ είναι 20%. Να συμπληρωθεί ο πίνακας.

Λύση

Στάδια παραγωγής	Αξία σταδίου	ΦΠΑ (20%)	Τελική αξία	Προστιθέμενη αξία (*)
Σιτάρι	40	$40 \cdot \frac{20}{100} = 8$	48	40
Αλεύρι	140	$140 \cdot \frac{20}{100} = 28$	168	100
Ψωμί	240	$240 \cdot \frac{20}{100} = 48$	288	100
Εμπόριο ψωμιού	300	$300 \cdot \frac{20}{100} = 60$	360	60
-	σύνολα-	60	360	300

Τελική αξία = Αξία σταδίου + ΦΠΑ

(*) Η προστιθέμενη αξία είναι η επιπλέον αξία κάθε επιπλέον σταδίου παραγωγής πριν την επιβολή ΦΠΑ

2. Κάποια επιχείρηση πωλεί προϊόντα που η τιμή τους χωρίς τον φόρο δαπάνης (ΦΠΑ) είναι 200€, αν ο φορολογικός συντελεστής είναι 21% να βρεθεί ο φόρος και τελική τιμή με ΦΠΑ.

Λύση

$$\text{Φόρος} = 200 \cdot \frac{21}{100} = 42 \text{ €}$$

$$\text{Τιμή με ΦΠΑ} = 200 + 42 = 242 \text{ €}$$

3. Κάποια επιχείρηση πωλεί προϊόντα που η τιμή τους συμπεριλαμβανομένου του φόρου δαπάνης (ΦΠΑ) είναι 240€, αν ο φορολογικός συντελεστής είναι 20% να βρεθεί
- η τιμή του προϊόντος χωρίς ΦΠΑ.
  - ο φόρος δαπάνης

Λύση

$$\text{α. } 240 = P + P \cdot \frac{20}{100}$$

$$240 = P + 0,2P$$

$$240 = 1,2P$$

$$P = 200$$

$$\text{β. Φόρος Δαπάνης} = 200 \cdot 20\% = 40$$

4. Δύο άτομα ο Α και ο Β, έχουν αντίστοιχα 50.000€ και 70.000€.

α) Με βάση την πιο πάνω κλίμακα φόρου να υπολογίσετε τον φόρο που πληρώνουν ο Α και ο Β, και να σχολιαστεί η αναλογικότητα.

β) Αν ο κάθε ένας έκανε μια αγορά 1.000€ πληρώνοντας επιπλέον φόρο δαπάνης που υπολογίζεται με φορολογικό συντελεστή 20%, να βρεθεί ο φόρος δαπάνης και να σχολιαστεί η αναλογικότητα του

Λύση

α)

Φορολογικ. συντελεστές	Εισόδημα	Φόρος που πληρώνει ο Α	Φόρος που πληρώνει ο Β
0%	0 – 12.000	0	0
25%	12.001 – 30.000	$18.000 \cdot \frac{25}{100} = 4.500$	$18.000 \cdot \frac{25}{100} = 4.500$
35%	30.001 – 75.000	$20.000 \cdot \frac{35}{100} = 7.000$	$40.000 \cdot \frac{35}{100} = 14.000$
40%	75.001 και άνω		
	Σύνολο	11.500	18.500

Ο Α πληρώνει 11.500 και έχει 50.000 εισόδημα, δηλαδή πληρώνει το $\frac{11.500}{50.000} \cdot 100 = 23\%$ του εισοδήματός του.

Ο Β πληρώνει 18.500 και έχει εισόδημα 70.000, δηλαδή πληρώνει το $\frac{18.500}{70.000} \cdot 100 = 26,42\%$ του εισοδήματός του. Επομένως ο φόρος είναι προοδευτικός μια και είναι αυξανόμενη αναλογία του εισοδήματος, καθώς το εισόδημα αυξάνεται.

$$\beta) \text{ Φόρος δαπάνης} = 1000 \cdot \frac{20}{100} = 200$$

$$\text{για τον Α ο φόρος είναι } \frac{200}{50.000} \cdot 100 = 0,4\%$$

$$\text{για τον Β ο φόρος είναι } \frac{200}{70.000} \cdot 100 = 0,28\%$$

Επομένως, ο φόρος δαπάνης είναι αναλογικός ως προς την δαπάνη, λόγω σταθερού συντελεστή, και αντίστροφα προοδευτικός ως προς το εισόδημα διότι η αναλογία του φόρου μειώνεται καθώς το εισόδημα αυξάνεται.

5. Δίνεται ο παρακάτω πίνακας που αφορά την φορολογία εισοδήματος.

Φορολογικοί συντελεστές	Εισόδημα	Εισόδημα κλιμακίου
0%	0 – 12.000	12.000
25%	12.001 – 30.000	18.000
35%	30.001 – 75.000	45.000
40%	75.001 και άνω	
	Σύνολο	

Ένας φορολογούμενος πλήρωσε φόρο 25.000 πόσο ήταν το ετήσιο εισόδημα του;

Λύση

Φορολογικοί συντελεστές	Εισόδημα	Φόρος
0%	0 – 12.000	0
25%	12.001 – 30.000	$18.000 \frac{25}{100} = 4.500$
35%	30.001 – 75.000	$45.000 \frac{35}{100} = 15.750$
40%	75.001 και άνω	
	Σύνολο	

Για να βρούμε το εισόδημα που συνολικά έχει βρίσκουμε πρώτα τον φόρο που πληρώνει στο τελευταίο κλιμάκιο $25.000=4.500+15.750+\chi \Leftrightarrow \chi=4.750$

Επομένως, πρέπει να βρούμε ποιο εισόδημα αποδίδει φόρο 4.750€ στο τελευταίο κλιμάκιο.

$$\psi \cdot \frac{40}{100} = 4.750 \Leftrightarrow \psi = \frac{4.750}{0,4} = 11.875$$

Επομένως, το συνολικό εισόδημα του Α είναι $75.000+11.875=86.875\text{€}$

II. ΑΡΧΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Η διδασκαλία του μαθήματος "Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης" έχει προβλεφθεί να είναι τετράωρη εβδομαδιαίως. Προτείνεται, κατά την κρίση του διδάσκοντος, μετά από την ολοκλήρωση της διδασκαλίας του κάθε κεφαλαίου να προβλεφθεί χρόνος, α) για ανακεφαλαίωση της ύλης και β) για αξιολόγηση των μαθητών.

Εκπαιδευτικές μέθοδοι/τεχνικές

Οι διδάσκοντες προτείνεται να εμπλουτίσουν τη διδασκαλία τους με σύγχρονες μεθόδους διδασκαλίας και εκπαιδευτικές πρακτικές που θα προσελκύσουν το ενδιαφέρον των μαθητών και θα τους βοηθήσουν να κατανοήσουν ευκολότερα το περιεχόμενο του μαθήματος. Ενδεικτικά προτείνεται η συζήτηση σχετικών προβλημάτων στην τάξη, η ανάθεση ατομικών-ομαδικών εργασιών/ερευνών, κλπ.

Η εφαρμογή των προαναφερόμενων διδακτικών προσεγγίσεων αναμένεται να συμβάλει στην αύξηση της συμμετοχής των μαθητών στην τάξη, στη δημιουργία θετικής στάσης και στην εστίαση του ενδιαφέροντος των μαθητών απέναντι στο εν λόγω μάθημα.

Επιπροσθέτως, σημειώνεται η αναγκαιότητα εμπλουτισμού των ασκήσεων και των ερωτήσεων που ήδη υπάρχουν στο βιβλίο με κατάλληλες ασκήσεις σύμφωνα με την κρίση των καθηγητών (π.χ. ερωτήσεις σωστού-λάθους, ερωτήσεις αντιστοίχισης, σύντομης απάντησης, κλπ.).

Τέλος, επισημαίνεται ότι οι μαθητές της Γ' Τάξης των ημερησίων ΕΠΑΛ, στους οποίους απευθύνεται το μάθημα, κατέχουν γνώσεις και δεξιότητες που τους καθιστούν ικανούς να ανταποκριθούν στη διδασκαλία του μαθήματος με βιωματική και εφαρμοστική προσέγγιση. Για το λόγο αυτό οι διδάσκοντες πρέπει να καθοδηγούν τους μαθητές σε αναζήτηση αντιστοιχιών του περιεχομένου του μαθήματος με

περιεχόμενα άλλων μαθημάτων που έχουν διδαχθεί οι μαθητές, καθώς και να τους ζητούν να παρουσιάσουν παραδείγματα από την επιχειρηματική δραστηριότητα που να δείχνουν το εφαρμοστικό πλαίσιο των εννοιών που διδάσκονται. Με άλλα λόγια, να καθοδηγούν τους μαθητές να συνδέουν τις έννοιες και τα θέματα του μαθήματος με παραδείγματα και εμπειρίες από την καθημερινή ζωή (των μαθητών).

Επιπρόσθετα, οι διδάσκοντες μπορούν να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες που προσφέρουν οι διδακτικές επισκέψεις σε επιχειρήσεις της περιοχής τους.

Αντικείμενο- Σκοπός του μαθήματος

Με τη διδασκαλία του μαθήματος "Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης" επιδιώκεται να αναπτύξουν οι μαθητές ένα δομημένο εννοιολογικό υπόβαθρο, το οποίο θα τους επιτρέπει να εξηγούν το πώς λειτουργούν οι επιχειρήσεις και οι οργανισμοί, ποιά είναι η οργάνωσή τους και πως διοικούνται. Πιο συγκεκριμένα, επιδιώκεται να εξηγούν και να περιγράφουν οι μαθητές:

- Τους λόγους δημιουργίας των επιχειρήσεων και οργανισμών, τα στοιχεία που τις συνθέτουν και τις σχέσεις τους με το περιβάλλον.
- Τις κύριες επιχειρησιακές λειτουργίες.
- Τη σπουδαιότητα και το περιεχόμενο της οργάνωσης και διοίκησης και τις διοικητικές λειτουργίες.
- Τη σπουδαιότητα και το περιεχόμενο της οργάνωσης και των διοικητικών λειτουργιών.
- Τον προσανατολισμό ως προς το περιεχόμενο των επαγγελματιών στο χώρο διοίκησης επιχειρήσεων.

Τέλος, επιδιώκεται οι μαθητές να αναπτύξουν δημιουργική σκέψη και κριτική ικανότητα στην προσέγγιση του γνωστικού αντικείμενου της Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων.

Χρησιμότητα μαθήματος

Οι διδάσκοντες πριν εξασφαλίσουν τη διάθεση των μαθητών για προσπάθεια στο συγκεκριμένο μάθημα πρέπει να τους πείσουν για τα οφέλη του συγκεκριμένου μαθήματος.

Παρακάτω παραθέτουμε ενδεικτικά μερικές ιδέες-προτάσεις τις οποίες μπορούν να διαμορφώσουν ή να εμπλουτίσουν αντίστοιχα οι διδάσκοντες:

➤ Οι έννοιες και οι αρχές του μαθήματος είναι καθημερινά εφαρμόσιμες από όλους τους ανθρώπους στην προσωπική, οικονομική και κοινωνική τους ζωή (π.χ. οργάνωση μιας εκδρομής, επικοινωνία με γονείς ή φιλικά πρόσωπα, λήψη εκπαιδευτικών και επαγγελματικών αποφάσεων, κλπ.).

➤ Το συγκεκριμένο μάθημα είναι ένα σύγχρονο, επίκαιρο και ιδιαίτερα πρωτοποριακό μάθημα, το οποίο θα προσφέρει στους μαθητές σημαντικά εφόδια για μια επιτυχημένη προσωπική και επαγγελματική ζωή.

➤ Οι γνώσεις και οι εμπειρίες που θα αποκτήσουν οι μαθητές στα πλαίσια αυτού του μαθήματος θα τους βοηθήσει να αναπτύξουν χρήσιμες κοινωνικές δεξιότητες απαραίτητες στη σημερινή κοινωνία και στη σύγχρονη αγορά εργασίας. Στο πλαίσιο του μαθήματος καλλιεργούνται δεξιότητες:

- *Επικοινωνίας*
- *Συνεργασίας*
- *Οργάνωσης και προγραμματισμού (π.χ. μιας οικονομικής δραστηριότητας, ενός έργου, της μελέτης, του προσωπικού χρόνου, κλπ.)*
- *Ανάπτυξης του ομαδικού πνεύματος*
- *Ανάπτυξης πρωτοβουλιών*
- *Ευελιξίας*
- *Καινοτομίας*
- *Λήψης αποφάσεων*
- *Ηγεσίας*

Αντιλαμβάνεται κανείς ότι η απόκτηση έστω μερικών ή και όλων από τις προαναφερόμενες δεξιότητες, αποτελούν το κλειδί για την επιτυχία σε ένα περιβάλλον ιδιαίτερα ανταγωνιστικό και απαιτητικό. Στην κοινωνία της γνώσης οι μαθητές καλούνται να διεκδικήσουν μια καλύτερη ζωή προσωπική και επαγγελματική. Το μάθημα "Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης", όπως προτείνεται να διδαχθεί, αναμένεται να υποστηρίξει αυτή τους τη προσπάθεια διότι:

- ❖ Διευκολύνει τους μαθητές να γνωρίσουν καλύτερα τον εαυτό τους (αυτογνωσία).
- ❖ Βοηθούνται οι μαθητές στην μελλοντική τους ένταξη και προσαρμογή στο ρόλο του εργαζόμενου, αφού θα γνωρίζουν καλύτερα τι είναι οι επιχειρήσεις και οι οργανισμοί μέσα στους οποίους είτε θα εργαστούν είτε θα αναπτύξουν συνεργασία στο μέλλον
- ❖ Δίνεται στους μαθητές η ευκαιρία να έρθουν σε επαφή με την Επιστήμη της Οργάνωσης και Διοίκησης (Μάνατζμεντ) και να διαπιστώσουν οι ίδιοι εάν τους ενδιαφέρει το αντικείμενο αυτό.

Οι διδάσκοντες να ενημερωθούν ενυπόγραφα.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΦΙΛΗΣ

Εσωτερική Διανομή:

- Γραφείο Υπουργού
- Γραφείο Γενικού Γραμματέα
- Δ/νση Θρησκευτικής Εκπ/σης
- Δ/νση Ειδικής Αγωγής & Εκπ/σης
- Αυτ. Δ/νση Παιδείας, Ομογ., Διαπολ. Εκπ/σης, Ξένων και Μειον. Σχολείων
- Αυτοτελές Τμήμα Επαγγελματικού Προσ/μού
- Γενική Διεύθυνση Σπουδών Π/θμιας και Δ/θμιας Εκπ/σης
- Δ/νση Επαγγ/κής Εκπ/σης -Τμήμα Α΄